

2. DAİRE KARARI

Başvuru Numarası : 2024/2222
Toplantı Tarihi/Sayısı : 07.08.2025/63
Karar Numarası : 2025/521
Başvuran : İ.K.
Başvuran Vekili/ Vasisi : -
Adres : -
Muhatap Kurum/Kişi : Türkoğlu 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğü
Muhatap Vekili/ Vasisi : -
Muhatap Adres : -

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1. Başvuranın, bulunduğu ceza infaz kurumunda bel rahatsızlığından dolayı kullandığı ilacın Kurum hekimi tarafından yeniden reçete edilmediği, hastaneye sevk işleminin yapılmadığı, kurum personeli tarafından aşağılandığı ve dışlandığı, tedavi hakkından mahrum bırakıldığı ve kötü muameleyle maruz kaldığı iddialarına ilişkindir.

II. İNCELEME SÜRECİ

2. Başvuran, başvuru dilekçesinde özetle:

a. 5 ay önce bel fıtığı ve disk kayması nedeniyle hastaneye sevk edildiğini, kendisine ilaç verildiğini, ilaçlarını yenilemek için revire çıktığını ancak Kurum hekiminin ilaçlarını yenilemediğini, hastaneye sevk edilmek istediğini söylemesine rağmen hekimin kendisine başka bir ilaç yazacağını belirttiğini,

b. Kendisine hastanede ilaç yazan hekimin uzman olduğunu belirtmesi üzerine Kurum hekiminin; “Çık dışarı, ben sana neyi uygun görüyorsam onu yapacaksın, ilacını değiştirdim, seni ikide bir hastaneye gönderemem, muayenen bitmiştir, kolluk kuvvetleri arkadaşları dışarı çıkarırsın.” şeklinde söylemlerde bulunduğunu, 5 aydır aşağılandığını ve dışlandığını, farklı ilaçların üzerinde denendiğini,

c. Havalar soğuduğu için ağrıların artması üzerine tekrar revire çıktığını, bel fıtığı nedeniyle bazen tuvaletini kaçırdığını Kurum hekimine bildirmesi üzerine hekimin kendisine kirli iç çamaşırının olup olmadığını sorduğunu, bu soru nedeniyle kendisini aşağılanmış hissettiğini,

ç. Revirden çıktığında infaz ve koruma başmemuru ile karşılaştığını, kendisi hakkında tutanak tutulacağını öğrendikten sonra bu durumun sebebini sorduğunu, ancak infaz ve koruma başmemurunun kendisine bağırıldığını, infaz ve koruma memurları tarafından Kurum Müdürünün odasına götürüldüğünü,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

iddia etmektedir.

3. Muhatap Türkoğlu 1 No.lu L Tipi Kapalı Ceza İnfaz Kurumu Müdürlüğünden alınan yazılı görüşte özetle:

a. Başvuranın 19/1/2024 tarihinde Kuruma nakil olarak geldiği, bu tarihten itibaren 12 kez Kurum revirinde muayene olduğu, 10 kez ise çeşitli polikliniklere sevk işlemlerinin gerçekleştiği,

b. Başvuru dilekçesindeki diğer iddialara istinaden yapılan araştırmalarda, başvuranın 14/10/2024 tarihinde talebine istinaden muayene edilmek üzere Kurum revirine götürüldüğü, kendisini muayene eden hekime belini incittiğini ve hastaneye sevk edilmek istediğini belirttiği, hekimin ise daha önce beyin cerrahisi polikliniğinde muayenesinin ve MR çekiminin yapılmış olmasından ötürü halihazırda sevk edilmesinin gerekli olmadığını beyan ettiği,

c. Başvuranın, beyin cerrahisi polikliniğinde yazılan ilacı ısrarla talep etmesi üzerine hekimin, ilacın bağımlılık yapıcı özelliği nedeniyle uzun süreli kullanmasının sakıncalı olduğunu beyan ettiği, bunun üzerine başvuranın yüksek sesle ve agresif bir şekilde; *"kobay mıyım l*n ben nasıl sevk etmiyorsun beni, sen kimsin beni sevk etmiyorsun."* şeklinde sözler sarf ederek ayağa kalkıp hekimin üzerine yürüdüğü,

ç. İnfaz ve koruma memurlarının müdahalesi ile durdurulan başvuranın yüksek sesle; *"kimsiniz l*n beni tutuyorsunuz, bırakın l*n beni, benim sevkimi nasıl yazmaz, ona yazdırmasını bilirim ben, bırakın beni, nasıl doktor l*n bu."* şeklinde sözler sarf etmesi üzerine muayenenin sonlandırıldığı ve başvuranın tedbir amacıyla dışarı çıkarıldığı, başvuranın sakinleşmesi üzerine kendisine gerekli uyarı ve telkinlerin yapıldığı,

d. Söz konusu olaya ilişkin olarak başvuran hakkında disiplin soruşturması başlatıldığı ve neticesinde, başvuran hakkında 11 gün hücreye koyma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Kahramanmaraş İnfaz Hakimliği tarafından 19/11/2024 tarihli ve ... sayılı kararla disiplin cezasının onaylandığı,

e. Dolayısıyla başvuru dilekçesinde yer alan iddia ve şikayetlerin asılsız olduğu ve gerçeği yansıtmadığı, ifade edilmektedir.

4. Muhatabın yazılı görüşüne karşı başvuran tarafından kanuni süresi içerisinde yazılı görüş sunulmamıştır.

III. İLGİLİ MEVZUAT

5. Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın *"Kişinin dokunulmazlığı, maddi ve manevi varlığı"* başlıklı 17'nci maddesine göre: *"Herkes, yaşama, maddi ve manevi varlığını koruma ve geliştirme hakkına sahiptir. (...) Kimseye işkence ve eziyet yapılamaz; kimse insan haysiyetiyle bağdaşmayan bir cezaya veya muameleye tabi tutulamaz (...)"*.

6. 20/4/2016 tarihli ve 6701 sayılı Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanunu'nun *"Kurumun görevleri"* başlıklı 9'uncu maddesinin birinci fıkrasının (i) bendinde; özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görev alanları arasında düzenlenmiştir.

7. 6701 sayılı Kanun'un *"Başvurular"* başlıklı 17'nci maddesinin birinci ve sekizinci fıkralarında;

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin Kuruma bizzat başvuru yapabileceği hükme bağlanmıştır.

8. 24/11/2017 tarihli ve 30250 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik'in "Ön incelemenin yapılması" başlıklı 48'inci maddesinin birinci fıkrasına göre: "*Kuruma yapılan başvurular, inceleme ve araştırmaya geçilmeden önce ön incelemeye tabi tutulur (...)*".

9. Mezkûr Yönetmelik'in "Karar türleri" başlıklı 65'inci maddesine göre: "*(1) Kurum, yapılan başvuru veya resen inceleme kapsamında yaptığı inceleme ve araştırma sonucunda incelenemezlik kararı, gerekçeli kabul edilmezlik kararı, gönderme kararı, ihlal kararı, idari yaptırım kararı, uzlaşma kararı, ret kararı ve karar verilmesine yer olmadığına dair karar verir.*"

10. Mezkûr Yönetmelik'in "Gerekçeli kabul edilmezlik kararı" başlıklı 67'nci maddesine göre: "*(1) Ön inceleme aşamasında, başvurunun açıkça dayanaksız olup olmadığı, başvurunun hakkın kötüye kullanımını teşkil edip etmediği, ayrımcılık yasağı ihlallerinden kaynaklanan bir zararın bulunup bulunmadığının tespiti açısından incelenebilirliğin esasla birlikte incelenmesi kararlaştırılan başvurulara ilişkin esas inceleme ve araştırma aşamasında söz konusu koşulları taşımayan başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir. (2) Ön inceleme aşamasında incelenabilir bulunan ya da incelenebilirliği esasla birlikte incelenmesi ve araştırılması kararlaştırılan başvuruların 48'inci maddede belirtilen gerekli koşulları taşımadığının anlaşılması halinde de bu başvurularla ilgili gerekçeli kabul edilmezlik kararı verilir.*"

IV. DEĞERLENDİRME VE GEREKÇE

11. Türkiye İnsan Hakları ve Eşitlik Kurumunun amacı; insan onurunu temel alarak insan haklarının korunması ve geliştirilmesi, kişilerin eşit muamele görme hakkının güvence altına alınması, hukuken tanınmış hak ve hürriyetlerden yararlanmada ayrımcılığın önlenmesi ile bu ilkeler doğrultusunda faaliyet göstermek, işkence ve kötü muameleyle etkin mücadele etmektir.

12. 6701 sayılı Kanun'un 9'uncu maddesinde; insan hakları ihlallerini resen incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, ayrımcılık yasağı ihlallerini resen veya başvuru üzerine incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek, özgürlüğünden mahrum bırakılan ya da koruma altına alınan kişilerin ulusal önleme mekanizması kapsamındaki başvurularını incelemek, araştırmak, karara bağlamak ve sonuçlarını takip etmek Kurumun görevleri arasında sayılmıştır.

13. Yetersiz sağlık hizmetleri, insanlık dışı ve aşağılayıcı muamele teriminin kapsamına giren koşulların hızla ortaya çıkmasına neden olabilir. Ayrıca belli bir cezaevinde sunulan sağlık hizmetleri, hem o cezaevinde hem de diğer yerlerde kötü muamelenin önlenmesinde önemli rol oynayabilir. Bunun da ötesinde, söz konusu hizmetler, sunuldukları tesisteki genel yaşama koşulları üzerinde olumlu etkide bulunabilir (Avrupa İşkence ve İnsanlık Dışı veya Onur Kırıcı Ceza veya Muamelenin Önlenmesi Komitesi [CPT] 3'üncü Genel Raporu,

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

CPT/Inf(93)12, 4/6/1993, para. 30).

14. Yaşam hakkını güvence altına alan Anayasa'nın 17'nci maddesi, devletin temel amaç ve görevlerini düzenleyen Anayasa'nın 5'inci maddesiyle birlikte değerlendirildiğinde devlete, negatif yükümlülükler yanında egemenliği altındaki kişilerin yaşamlarının korunması için bazı pozitif yükümlülükler de yükler (Anayasa Mahkemesi [AYM], *Serpil Kerimoğlu ve Diğerleri*, B. No: 2012/752, 17/9/2013, para. 50, 51). Anılan pozitif yükümlülükler sağlık alanında yürütülen faaliyetler için de geçerlidir. Nitekim Anayasa'nın 56'ncı maddesinde herkesin sağlıklı ve dengeli bir çevrede yaşama hakkına sahip olduğu, devletin *"herkesin hayatını beden ve ruh sağlığı içinde sürdürmesini sağlamak amacıyla sağlık kuruluşlarını tek elden planlayıp hizmet vermesini"* düzenleyeceği ve bu görevini kamu kesimindeki ve özel kesimdeki sağlık ve sosyal kurumlarından yararlanarak, onları denetleyerek yerine getireceği kurala bağlanmıştır. Bu sebeple devlet, sağlık hizmetlerini hastaların yaşamlarının korunmasına yönelik gerekli tedbirlerin alınabilmesini sağlayacak şekilde düzenlemek zorundadır (AYM, *Nail Artuç*, B. No: 2013/2839, 3/4/2014, para. 34, 35).

15. Ancak, bir eylemin Anayasa'nın 17'nci maddesinin üçüncü fıkrasının kapsamına girebilmesi için minimum bir ağırlık düzeyine ulaşmış olması gerekir. Bu asgari eşiğin aşılp aşılmadığının belirlenmesinde her olayın somut özellikleri dikkate alınarak bir değerlendirme yapılır. Bu bağlamda muamelenin süresi, fiziksel ve manevi etkileri ile mağdurun cinsiyeti, yaşı ve sağlık durumu gibi faktörler önem taşımaktadır (AYM, *Tahir Canan*, B. No: 2012/969, 18/9/2013, para. 23).

16. Yaşama hakkının ihlali iddiasında olduğu gibi işkence ve kötü muamele iddiaları konusunda da AİHM, makul şüphe bulunmaması ya da bütün makul kuşkunun ötesinde şeklinde bir kanıtlama standardı uygulamaktadır. Ancak Mahkeme, bu kanıtlamaya yeterince sağlam, kesin ve birbirleriyle uyumlu çıkarsamaların ve aynı ölçüde çürütülememiş maddi karinelerin bir arada bulunmasıyla varılabileceğini kabul etmektedir (AİHM, *İrlanda v. Birleşik Krallık*, B. No: 5310/71, 18.01.1978, para. 161).

17. Kötü muameleye maruz kalması nedeniyle mağdur olduğunu ileri süren kişilerin kötü muamele yasağı kapsamına giren ağırlıkta bir muamele görmüş olabileceklerini gösteren emare ve delil sunmaları gerektiğini de belirtmek gerekir (AYM, *Beyza Metin*, B. No: 2014/19426, 12.12.2018, para. 45).

18. 13/12/2004 tarihli ve 5275 sayılı Ceza ve Güvenlik Tedbirlerinin İnfazı Hakkında Kanun'un *"Hükümlünün muayene ve tedavi istekleri"* başlıklı 71'inci maddesine göre: *"Hükümlü, beden ve ruh sağlığının korunması, hastalıklarının tanısı için muayene ve tedavi olanaklarından, tıbbî araçlardan yararlanma hakkına sahiptir. Bunun için hükümlü öncelikle kurum revirinde, mümkün olmaması hâlinde devlet veya üniversite hastanelerinin mahkûm koşullarında tedavi ettirilir."*

19. Başvuranın iddialarından ilki, bel fitiği ve disk kayması sorunlarıyla ilgili olarak hastaneye sevk edilmediği ve ilaçlarının verilmediğine ilişkindir. Muhatap Kurum tarafından gönderilen belgeler incelendiğinde, başvuranın bel sorunu ile ilgili olarak muhtelif tarihlerde hastanelere sevk edilerek muayenesinin, tetkik ve tedavisinin yapıldığı, ilaçlarının teslim edildiğine ilişkin başvuranın imzasının alındığı belgelerin mevcut olduğu, 14/10/2024 tarihinde Kurum revirinde yapılan muayenesinde başvuranın daha önce kullandığı "... " isimli ilacın reçete edilmesini talep ettiği, Kurum hekimince adı geçen ilacın bağımlılık yapma etkisinden dolayı uzun süre kullanılamayacağı gerekçesiyle başvuranın tedavisi için başka bir ilaç reçete

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No:

edildiği, bunun üzerine başvuranın söz konusu ilaca erişim sağlayabilmek için hastaneye sevkini talep ettiği, bu talebinin de reddedilmesi üzerine Kurum hekimine yönelik hakaret ve tehdit içerikli sözler sarf ettiği, olaya ilişkin olarak başvuran hakkında yapılan disiplin soruşturması neticesinde kurum görevlilerine yönelik hakaret ve tehditte bulunmak eyleminden dolayı 11 gün hücreye koyma cezası verildiği, başvuranın itirazı üzerine Kahramanmaraş İnfaz Hakimliğinin 19/11/2024 tarihli ve ... sayılı kararıyla itirazın reddine ve disiplin cezasının onaylanmasına karar verildiği anlaşılmış olup; muhatap Kurumca başvuranın bel rahatsızlığından dolayı sevk ve tedavi işlemlerinin sağlandığı, reçete edilen ilaçlarının kendisine teslim edildiği, "..." isimli ilacın reçete edilmesi talebinin tıbbi gerekçelerle reddedildiği, başvuranın 14/10/2024 tarihinde hastaneye sevk edilmesini gerektirecek bir durumunun olduğuna dair bir bulgunun da mevcut bulunmadığı anlaşıldığından başvuranın tedaviye erişim hakkı yönünden bir hak ihlalinin bulunmadığı kanaatine varılmıştır.

20. Diğer yandan, başvuran tarafından Kurum personeli tarafından aşağılandığı, dışlandığı ve hakkında düzenlenen tutanağın nedenini sorduğu için kendisine bağırıldığından bahisle kötü muameleye maruz kaldığı iddia edilmiş ise de; muhatap tarafından gönderilen olay tutanağı ve diğer belgeler ile Kahramanmaraş İnfaz Hakimliğinin kararı da göz önünde bulundurulduğunda, başvuranın söz konusu iddialarını temellendirecek yeterli bulgu ve emarelerle desteklememiş olduğu ve mezkur iddiaların soyut beyan niteliğinde kaldığı, bu doğrultuda açıkça dayanaktan yoksun olan söz konusu iddiaların kabul edilmez olduğu değerlendirilmiştir.

V. KARAR

A. Başvuruda KÖTÜ MUAMELE YASAĞININ İHLAL EDİLMEDİĞİNE,

B. Kararın taraflara tebliğine ve KAMUOYUNA DUYURULMASINA,

C. Karara karşı tebliğ tarihinden itibaren 60 gün içerisinde Ankara İdare Mahkemesine başvurulabileceğine,

7/8/2025 tarihinde OY BİRLİĞİYLE karar verildi.

e-imzalıdır

Av. Selami AÇAN
Daire Başkanı

e-imzalıdır

Dilek ERTÜRK
Üye

e-imzalıdır

Av. Erol GÖKDÖL
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

e-imzalıdır

Muhammet Ecevit CARTİ
Üye

e-imzalıdır

Selma ÖZTÜRK PINAR
Üye

Bu belge, güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır.

Belge Doğrulama Kodu :

Adres: Mithatpaşa Cad. No: 52 06420 Kızılay-ANKARA

Telefon No : 4227800 Fax No : 4227899

e-Posta : / Kep Adresi : tihek@hs01.kep.tr

İnternet Adresi : <http://www.tihek.gov.tr/>

Ayrıntılı Bilgi İçin:

Telefon No: